| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| اداره کل آموزش و پرورش استان خوزستان<br>اداره آموزش و پرورش منطقه دزفول<br>دبیرستان غیردولتی حجاب | | | | | |
| نام : | درس: فارسی ۳ | پایه: دوازدهم | رشته:انسانی | مهر آموزشگاه | |
| نام خانوادگی: | نام دبیر: مهناز قربانی | تاریخ آزمون: ۱۴۰۴/۱۰/۱۷ | مدت آزمون: ۶۰ دقیقه | | |
| ردیف | قلمرو زبانی ( ۷ نمره) | | | | بارم |
| **معنی واژه (۱ نمره)** | | | | | |
| ۱ | معنی واژگان مشخص‌شده را بنویسید.<br>الف) از نفیــرم مرد و زن نالیده‌اند ب) چه نیکو گفت با جمشید دستور | | | | ۰/۵ |
| ۲ | معادل معنایی واژه‌ی «شیدایی» در کدام گزینه آمده‌است؟<br>الف) نوشتم این غزل نغز با سواد دو دیده ب) که به دیوانگی از عشق تو فرهاد زمانم | | | | ۰/۲۵ |
| ۳ | واژه‌ی «اورند» برابر معنایی واژه‌ی مشخص‌شده در مصراع زیر است.<br>«سریر ملک عطا کرد کردگار دادار، تو را» صحیح ☐ غلط ☐ | | | | ۰/۲۵ |
| **املای واژه (۲ نمره)** | | | | | |
| ۴ | در گزینه‌های زیر، شکل درست کلمات را از داخل پرانتز انتخاب کنید.<br>الف) دشمن با استقرار (صلاح-سلاح)های زیادی، قله را در دست داشت.<br>ب) پیرمرد از داخل (کازیه-کاذیه) یک پاکت کهنه برداشت. | | | | ۰/۵ |
| ۵ | در کدام گزینه غلط املایی دیده می‌شود؟ شکل صحیح آن را بنویسید.<br>الف) چند شعاع کم‌نور خورشید از پس ابرها این نکته را بازگو می‌کند که روزی آفتابی نیست.<br>ب) آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد که چند سباحی تا حبشه و آفریقا نیز پیش‌راند. | | | | ۰/۵ |
| ۶ | از میان چهار گزینه‌ی زیر، دو گزینه غلط املایی دارد. آن‌ها را مشخص نمایید.<br>الف) مستغرق- انبساط – اصحاب ب) اژدها – شرذه – شیر<br>ج) زخم – مرهم – زماد د) قصد – بط - حاصل | | | | ۰/۵ |
| ۷ | در گروه کلمات زیر، دو مورد نادرستی املایی وجود دارد. آن‌ها را بیابید و شکل صحیحشان را بنویسید.<br>" شیر ارغند – محتسب و مست – خان نعمت – چریغ آفتاب – نخل باصق – نظاره‌ی آسمان – گشت و گذار" | | | | ۰/۵ |
| **دستور زبان (۴ نمره)** | | | | | |
| ۸ | فعل‌های مشخص‌شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید.<br>الف) گفت: «نزدیک است والی را سرای؛ آنجا شویم»<br>ب) ریشه‌های ما به آب/ شاخه‌های ما به آفتاب می‌رسد/ ما دوباره سبز می‌شویم | | | | ۰/۵ |
| ۹ | در کدام گزینه نوع حذف فعل (لفظی-معنایی) متفاوت است؟<br>الف) از سیم به سر یکی کله‌خود ز آهن به میان، یکی کمربند<br>ب) عاکفان کعبه‌ی جلالش به تقصیر عبادت معترف که «ما عبدناک حق عبادتک».<br>ج) در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب. | | | | ۰/۲۵ |
| ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی بعد | | | | | |
| ۱۰ | با توجه به بیت «صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند» به پرسش‌های زیر پاسخ دهید:<br>الف) مشخص کنید بیت بالا چند جمله است؟ | | | | ۱ |

www.kanoon.ir

| | | |
|---|---|---|
| | ب) عبارت «تیغ جفا»، ترکیب وصفی است یا اضافی؟<br>ج) نوع حرف «و» مشخص‌شده، عطف است یا ربـط؟<br>د) نقش دستوری ضمیر «اش» مضافٌ الیه است یا مفعول؟ | |
| ۱۱ | در بیت «سرّ من از ناله‌ی من دور نیست  لیک چشم و گوش را آن نور نیست»:<br>الف) نوع حرف «را» در مصراع دوم، «فکّ اضافه» است یا «حرف اضافه»؟<br>ب) عبارت «آن نور» نقش دستوری «نهاد» دارد یا «متمم»؟<br>ج) فعل «نیست» در مصراع اول، «اسنادی-غیر اسنادی» و در مصراع دوم «اسنادی-غیر اسنادی» می‌باشد. | ۱ |
| ۱۲ | با توجه به عبارت زیر، یک نمونه برای الگوی «نهاد+مفعول+مسند+فعل» استخراج کنید.<br>«ای عزیز! پروانه قوت از عشق آتش خورد؛ بی آتش قرار ندارد و همه جهان آتش بیند.» | ۰/۲۵ |
| ۱۳ | نقش تَبَعی «بدل» را در نوشته‌ی زیر مشخص کنید.<br>"تابستان وصال، نوازشگر می‌آمد و ما را از غربت شهر به میهن آزاد و دامن‌گسترمان، کویر، می‌برد." | ۰/۲۵ |
| ۱۴ | کدام نوع وابسته‌ی وابسته در عبارت «بر بالای آن با خطّ بسیار روشن نوشته شده‌بود.» دیده می‌شود؟<br>الف) صفت صفت  ب) صفت مضافٌ الیه  ج) قید صفت  د) ممیّز | ۰/۲۵ |
| ۱۵ | در بیت زیر، نوع وابسته‌ی وابسته را مشخص نموده و نمودار پیکانی آن را رسم کنید.<br>«هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش  بازجوید روزگار وصل خویش» | ۰/۵ |
| | **قلمرو ادبی (۵ نمره)** | |
| | **تاریخ ادبیات (۱ نمره)** | |
| ۱۶ | کتاب «از پاریز تا پاریس» اثر ..... است.<br>الف) احمد عربلو  ب) محمدابراهیم باستانی  ج) هوشنگ ابتهاج  د) علی شریعتی | ۰/۲۵ |
| ۱۷ | درستی یا نادرستی گزینه‌های زیر را تعیین نمایید.<br>الف) کتاب «تذکره الأولیاء» از عطّار نیشابوری است.<br>ب) وحشی بافقی «قصه‌ی شیرین فرهاد» را به نگارش درآورده‌است.<br>ج) محمدتقی بهار با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماعی عصر خود، قصیده‌ی «دماوندیّه» را در سال ۱۳۰۱ هـ.ش سرود. | ۰/۷۵ |
| | **حفظ شعر (۱ نمره)** | |
| ۱۸ | مصراع اول بیت زیر در کدام گزینه آمده‌است؟<br>«..... / لبخند گاه‌گاهت صبح ستاره‌باران»<br>الف) آیینه‌ی نگاهت پیوند صبح و ساحل  ب) ای مهربان‌تر از برگ در بوسه‌های باران | ۰/۲۵ |
| ۱۹ | مصراع دوم بیت زیر را مرتب کنید.<br>«گر در سرت هوای وصال است حافظا  هنر/که/ باید/ شوی/ اهل/ درگه/ خاک» | ۰/۲۵ |
| | **ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی بعد** | |
| ۲۰ | با توجه به مصراع‌های داده‌شده، بیت‌های «الف» و «ب» را کامل کنید.<br>الف) ..... / در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی<br>ب) باز آ که در هوایت، خاموشی جنونم / .....<br>۱. گر نور عشــق حق بر دل و جانت اوفتد  ۲. بنیاد هســتی تو چو زیر و زبر شود<br>۳. فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران  ۴. تا در زمانه باقی است آواز باد و باران | ۰/۵ |
| | **آرایه‌های ادبی (۳ نمره)** | |
| ۲۱ | بیت زیر را از نظر کاربرد آرایه‌ی «جناس همسان / تام» بررسی کنید.<br>«نی حریف هرکه از یاری برید  پرده‌هایش پرده‌های ما درید» | ۰/۵ |

www.kanoon.ir

| | | |
|---|---|---|
| ۲۲ | در هر گزینه، واژه‌ی مشخص‌شده استعاره از چیست؟<br>الف) گـــر آتـــش دل نهفـــته داری  ســـوزد جانـــت، بـه جانـت سوگنـــد<br>ب) نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است  مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است | ۰/۵ |
| ۲۳ | آرایه‌ی مناسب را برای هر گزینه از داخل پرانتز انتخاب کنید.<br>الف) تـــا درد و ورم فـرونـشیـــند  کـــافور بر آن ضمـــاد کردنـــد  (اسلوب معادله-حسن تعلیل)<br>ب) دلگرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی  مردادمـه و گاهی دی‌اش نام نهادنـد  (لف و نشر-تشبیه)<br>ج) در دفـــتر زمانه فُتَد نامـــش از قلم  هر ملّتی که مردم صاحب‌قلم نداشت  (تضاد-کنایه)<br>د) تو قلـــب فـــسُرده‌ی زمیـــنی  از درد، ورم نـمـــوده یک چنـــد  (ایهام-سجع) | ۱ |
| ۲۴ | با توجه به ابیات زیر به سؤالات پاسخ دهید.<br>* ای مـرغ سحر عشـــق ز پروانه بیـــاموز  کان سـوخـــته را جان شـد و آواز نیامد<br>* با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است  ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت<br>الف) واژگان مشخص‌شده در بیت اول نماد چه مفاهیمی هستند؟<br>ب) دربارهٔ تلمیح به‌کاررفته در بیت دوم توضیح دهید. | ۰/۵<br>۰/۵ |
| | قلمرو فکری (۸ نمره) | |
| | **معنی شعر و نثر (۴ نمره)** | |
| ۲۵ | معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.<br>الف) اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده | ۰/۵ |
| | ب) گفت: «در سر عقل باید؛ بی‌کلاهی عار نیست» | ۰/۲۵ |
| | پ) برکش ز سر این سپید معجر  بنشین به یکی کبود اورند | ۰/۵ |
| | ت) همچو نی، زهری و تریاقی که دید؟ | ۰/۲۵ |
| | ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی بعد | |
| | ث) هرکه جز ماهی، ز آبش سیر شد  هرکه بی روزی است، روزش دیر شد | ۰/۵ |
| | ج) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی عشق می‌یاب. | ۰/۵ |
| | چ) آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطرِ شعر و خیال و الهام و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد، پژمرد. | ۰/۷۵ |
| | ح) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن  بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است | ۰/۵ |
| | خ) عاشقی، بی‌خودی و بی‌رایی باشد. | ۰/۲۵ |
| | **درک مطلب (۴ نمره)** | |
| ۲۶ | هریک از مصراع‌های زیر به کدام پدیده‌ی اجتماعی زمان شاعر اشاره دارد؟ | |

www-kanoon.ir

| | | |
|---|---|---|
| | الف) گفت: «دیناری بده پنهان و خود را وارهان»<br>ب) گفت: «جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست» | ۰/۵ |
| ۲۷ | با توجه به بیت «انصاف و عدل داشت موافق بسی / چون فرخی موافق ثابت‌قدم نداشت» فرخی یزدی، خود را با کدام ویژگی معرفی می‌کند؟ | ۰/۵ |
| ۲۸ | در بیت «ای مادر سر سپید بشنو / این پند سیاه‌بخت فرزند»، مقصود از قسمت‌های مشخص‌شده چیست؟ | ۰/۵ |
| ۲۹ | مقصود مولانا را از واژه‌های «نی» و «نیستان» در شعر «نی‌نامه» بیان کنید. | ۰/۵ |
| ۳۰ | مقصود از جمله‌ی «امپراتوری‌های بزرگ هم مثل آدم‌های ثروتمند معمولاً از سوءهاضمه می‌میرند.» چیست؟ | ۰/۵ |
| ۳۱ | شرط دستیابی به عالم عشق از دیدگاه سهروردی چیست؟ | ۰/۵ |
| ۳۲ | نویسنده‌ی درس «کویر» با مقایسه‌ی زندگی روستایی و شهری به چه تفاوت‌هایی اشاره می‌کند؟ | ۰/۷۵ |
| ۳۳ | کدام بیت به سخن مشهور « کُلُّ شَیءٍ یَرجِعُ إلی أصلِهِ» اشاره دارد؟<br>الف) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق<br>ب) هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش / بازجوید روزگار وصل خویش | ۰/۲۵ |
| پایان سؤالات | | |
| در پناه حق، سربلند و شاد باشید.<br>طراح: حمدیه اسمعیل‌زاده، گروه زبان و ادبیات فارسی متوسطهٔ دوم منطقهٔ زیویه. ترم اول، دی‌ماه ۱۴۰۳ | | جمع بارم: ۲۰ |

| کلید آزمون هماهنگ فارسی ۳ ترم اول منطقهٔ زیویه | |
|---|---|
| ۱ | الف) فریاد ۰/۲۵ ب) وزیر ۰/۲۵ |
| ۲ | ب) دیوانگی ۰/۲۵ |
| ۳ | صحیح ۰/۲۵ |
| ۴ | الف) سلاح ۰/۲۵ ب) کازیه ۰/۲۵ |
| ۵ | ب) ۰/۲۵ سباحی= صباحی ۰/۲۵ |
| ۶ | ب شرذه ۰/۲۵ ج زماد ۰/۲۵ |
| ۷ | خان نعمت= خوان نعمت ۰/۲۵ نخل باصق= نخل باسق ۰/۲۵ |
| ۸ | الف) برویم ۰/۲۵ ب) در معنی مصدر شدن / در معنی خود فعل ۰/۲۵ |
| ۹ | ج) لفظی ۰/۲۵ |
| ۱۰ | الف) ۳ جمله ۰/۲۵ ب) اضافی ۰/۲۵ ج) عطف ۰/۲۵ د) مضافٌ الیه ۰/۲۵ |
| ۱۱ | الف) حرف اضافه ۰/۲۵ ب) نهاد ۰/۲۵ ج) اسنادی ۰/۲۵ – غیر اسنادی ۰/۲۵ |
| ۱۲ | (پروانه) همه جهان آتش بیند ۰/۲۵ |
| ۱۳ | کویر ۰/۲۵ |
| ۱۴ | ج ۰/۲۵ |

www.kanoon.ir

| | |
|---|---|
| ۱۵ | مضافٌ الیه مضافٌ الیه ۰/۲۵ روزگار وصل خویش ۰/۲۵ |
| ۱۶ | ب ۰/۲۵ |
| ۱۷ | الف) ص ۰/۲۵ ب) غ ۰/۲۵ ج) ص ۰/۲۵ |
| ۱۸ | الف ۰/۲۵ |
| ۱۹ | باید که خا =ک درگه اهل هنر شوی ۰/۲۵ |
| ۲۰ | الف) ۲ ۰/۲۵ ب) ۳ ۰/۲۵ |
| ۲۱ | پرده اول : نت، در اصطلاح موسیقی یعنی آهنگ و نغمه‌های مرتّب ۰/۲۵ پرده دوم: حجاب ۰/۲۵ |
| ۲۲ | آتش: خشم ۰/۲۵ مرغ اسیر: شاعر / عارف قزوینی ۰/۲۵ |
| ۲۳ | الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ ب) لف و نشر ۰/۲۵ ج) کنایه ۰/۲۵ د) ایهام ۰/۲۵ |
| ۲۴ | الف) مرغ سحر: عاشقان دروغین و پر ادعا ۰/۲۵ پروانه: عاشق راستین/حقیقی ۰/۲۵<br>ب) در این بیت به زندگی پادشاه اساطیری ایران، جمشید اشاره شده‌است که مدت طولانی بر ایران حکومت نمود، ۰/۲۵ جام جهان‌بینی داشت و در آن احوال جهان را می‌دید ۰/۲۵ |
| ۲۵ | الف) خداوند به مناسبت فرا رسیدن فصل بهار، ۰/۲۵ به شاخه‌های کوچک درختان، کلاهی از جنس شکوفه داده‌است ۰/۲۵ .<br>ب) بجای کلاه در سر باید عقل داشت! وگرنه بدون کلاه ماندن عیب نیست/ اینکه آدم عقلش را به کار نگیرد عیب است ۰/۲۵<br>پ) آن برف را که همچون روسری سفید بر سرت گذاشته‌ای و نماد ناتوانی و انزوا است، از سر بردار؛ ۰/۲۵ قیام کن و اختیار حکومت را به دست بگیر ۰/۲۵ .<br>ت) هیچ کس زهر و پادزهری مثل نی ندیده است که در عین درد آفرینی، درمان‌بخش نیز باشد ۰/۲۵<br>ث) ماهی از غوطه خوردن در آب خسته و سیر نمی‌شود و عاشق نیز از عشق و معرفت. (حیات عاشقان به عشق وابسته است)۰/۲۵ و هرکس که از عشق بی نصیب باشد روزگارش تباه و بیهوده می‌گردد ۰/۲۵ .<br>ج) زندگی را از عشق بشناس و مرگ را نیز در دوری از عشق بدان ۰/۲۵ .<br>چ) آن آسمان و ستارگانی ۰/۲۵ که پر از عطر و شعر و خیال و الهام بودند ۰/۲۵ در عاقلانه رفتار کردن من پژمرده شدند و از بین رفتند ۰/۲۵<br>ح) لباسی را که در راه وطن، غرق در خون نشود، پاره کن؛ ۰/۲۵ زیرا آن لباس، باعث بدنامی تن است و از کفن هم کم‌ارزشتر است ۰/۲۵ .<br>خ) عاشق بودن یعنی دور بودن از خودخواهی و خورأیی انسان ۰/۲۵ . |
| ۲۶ | الف) رشوه‌خواری مأموران حکومتی ۰/۲۵ ب) نابسامانی اوضاع سیاسی-اجتماعی جامعهٔ آن زمان ۰/۲۵ |
| ۲۷ | وفادار ماندن و ثابت‌قدم بودن در مسیر عدالت و انصاف ۰/۵ |
| ۲۸ | مادر سر سپید: کوه دماوند ۰/۲۵ سیاه‌بخت فرزند: شاعر / محمدتقی بهار / ملک الشعراء بهار ۰/۲۵ |
| ۲۹ | نی: مولانا یا انسان آگاه به عالم معنا ۰/۲۵ نیستان: عالم معنا ۰/۲۵ |
| ۳۰ | حکومت‌های بزرگ هم مانند انسان‌های ثروتمند و پرخور به خاطر طمع و زیاده‌خواهی نابود می‌شوند. ۰/۲۵ |
| ۳۱ | آن است که از محبت و معرفت ۰/۲۵ دو پله‌ی نردبان برای رسیدن به عشق بسازند ۰/۲۵ |
| ۳۲ | اینکه دیدگاه مردم شهر به پدیده‌های هستی، مادی‌گرایانه، حسابگر و خالی از معنویت است ۰/۵ اما مردم روستا نگرشی کاملاً معنوی و عاطفی دارند ۰/۲۵ . |
| ۳۳ | ب ۰/۲۵ |

| | |
|---|---|
| طراح: حمدیه اسماعیل‌زاده، گروه زبان و ادبیات فارسی متوسطهٔ دوم منطقهٔ زیویه. ترم اول، دی‌ماه ۱۴۰۳ | جمع بارم: ۲۰ |